

Відгук

офіційного опонента на дисертаційну роботу Вугляра Василя Сергійовича на тему «Продуктивність, перетравність корму та якість м'яса свиней за згодовування білково-вітамінно-мінеральної добавки», поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 05.854.010 у Вінницькому національному аграрному університеті на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 20 – аграрні науки та продовольство за спеціальністю 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Актуальність обраної теми та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Найважливішим із факторів підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин вважається раціональна й збалансована годівля. У сучасних умовах ведення галузі свинарства великого значення набувають нові кормові добавки і ферментні препарати, які направлені на підвищення резистентності організму і продуктивності тварин та поліпшенню якості продукції тваринництва. Відомо, що нестача або надлишок навіть окремих елементів живлення негативно впливають на продуктивність свиней та екологічну якість продукції. Щоб запобігти цьому, на практиці застосовують стандартні премікси, вітамінно-мінеральні добавки вітчизняного і закордонного виробництва тощо. Висока вартість існуючих традиційних кормових добавок і недостатньо обґрунтований їх зональний склад свідчить про необхідність пошуку шляхів вирішення цієї проблеми.

Робота В.С. Вугляра присвячена саме науковому обґрунтуванню використання розробленої БВМД «Ефіпрот» з ефірними оліями для годівлі молодняку свиней, у зв'язку з чим її актуальність є незаперечною.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень Вінницького національного аграрного університету і є складовою частиною теми науково-дослідної роботи «Розробка та вивчення ефективності використання нових біологічно активних добавок на основі ензимів у годівлі сільськогосподарських тварин» (№ДР 0117U00065).

Новизна наукових положень і результатів, отриманих особисто здобувачем і поданих на захист. Дисертант уперше безпосередньо в умовах виробництва провів комплекс наукових досліджень з метою оптимізації протеїнового, мінерального і вітамінного живлення молодняку свиней за рахунок використання білкового-вітамінно-мінерального комплексу «Ефіпрот». Зокрема, він провів аналіз і зоотехнічну оцінку раціонів, поживність і хімічний склад кормів, вивчив продуктивну дію раціонів з уведенням до їх складу БВМД «Ефіпрот» з ефірними оліями, визначив перетравність поживних речовин кормів раціонів і баланс Нітрогену. Наразі пошукач також з'ясував вплив експериментальної добавки на хімічний склад м'язової тканини, морфологічний склад туш і фізико-хімічні показники якості свинини, продуктивні і забійні якості та гематологічні показники.

Зазначені дослідження були завершені апробацією у виробничих умовах та економічною оцінкою їх застосування. У зв'язку з вищезазначеним, результати досліджень є оригінальними, мають наукову новизну.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендації, сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Детальний аналіз методик і лабораторно-аналітичних досліджень свідчать про те, що як балансний, так і науково-господарський та виробничий досліди на молодняку свиней є прийнятними і за методологією відповідають сучасним вимогам. Автором застосовано широкий спектр досліджень, який дозволив всебічно, глибоко і ґрунтовно оцінити не тільки господарсько-зоотехнічні, економічні і технологічні аспекти роботи, а й виявити метаболічні, морфологічні і функціональні зміни, що відбуваються в організмі за згодовування досліджуваного кормового засобу. Методики досліджень, використані здобувачем (зоотехнічні, хімічні, фізіологічні, біохімічні, гематологічні, економічні, аналітичні і статистичні), забезпечили вирішення мети і завдань дисертаційної роботи. У результаті одержані цінні дані для сільськогосподарської науки і виробництва. Основні матеріали статистично оброблено, проаналізовано, аргументовано узагальнені, тому наукова інформація, що одержана автором, не викликає сумнівів. Достовірність результатів також повністю підтверджується первинною документацією.

Це дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та пропозиції виробництву, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими і достовірними. Вони підтверджуються апробацією на науково-практичних конференціях різних рівнів, публікаціями у наукових фахових виданнях та впровадженням результатів наукових досліджень у практику.

Практичне значення роботи, рівень і ступінь можливого використання результатів досліджень. Здобувач науково обґрунтував можливість уведення до складу раціонів молодняку свиней БВМД «Ефіпрот» з ефірними оліями, що є значним резервом вирішення білково-вітамінно-мінеральної проблеми в галузі свинарства. Ним рекомендовано, з метою підвищення інтенсивності росту молодняку свиней та отримання якісної продукції, використовувати запропоновану добавку в дозі 200 г/т комбікорму.

Для практичного використання автором було розроблено технічні умови: ТУ У 10.9-00497236-001:2018. Основні наукові результати за темою дисертації використовуються також у навчальному процесі Вінницького національного аграрного університету при викладанні окремих частин навчальних дисциплін «Годівля тварин і технологія тварин» (довідка № 01.1-60-1546 від 02.10.2020 р.).

Кількість і обсяг публікацій та повнота опублікованих результатів. Результати дисертаційної роботи Вугляра В.С. викладені у 9 наукових публікаціях, серед яких: 1 стаття у наукових фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних, 3 – у виданнях інших держав, які входять до складу Європейського Союзу, 4 – у фахових виданнях України, 1 – Технічні умови України.

Основні положення дисертаційної роботи, висвітлені у даних публікаціях, відповідають результатам проведених досліджень та свідчать про їх достатнє

висвітлення у відкритому друку. Чинні вимоги щодо кількості статей у наукових фахових виданнях виконано у повному обсязі.

Зміст і оформлення дисертації. Дисертаційна робота В.С. Вугляра на тему: «Продуктивність, перетравність корму та якість м'яса свиней за згодовування білково-вітамінно-мінеральної добавки» написана діловою українською мовою з дотриманням наукового стилю викладу її змісту. Дисертація викладена на 134 сторінках комп'ютерного тексту, містить 34 таблиці, додатків – на 21 сторінці. Список літератури складає 210 найменувань, з них 164 кирилицею і 46 – латинським шрифтом.

Дисертація складається із анотації, вступу, чотирьох розділів, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел і додатків.

У I розділі роботи розкрито та обґрунтовано наукові основи розробки і виробничого використання біологічно активних речовин та ефірних олій у складі БВМД для годівлі свиней, досліджено основні принципи годівлі свиней, сучасні принципи розробки і обґрунтування БВМД у свинарстві, вплив згодовування БВМД на показники продуктивності, якість м'яса, перетравність корму та стан крові свиней, роль та використання фітобіотиків у свинарстві, характеристика та біологічна дія продуктів переробки рослин і спецій у раціонах сільськогосподарських тварин.

У II розділі «Матеріал і методика досліджень» наводиться інформація про умови проведення дослідів на молодняку свиней великої білої породи та методики досліджень, які були використані при вирішенні поставлених завдань.

Слід зазначити, що дисертант використав сучасні методичні підходи до вирішення визначених їм задач та сучасні методики лабораторних аналізів, тому результати досліджень не викликають ніяких зауважень і сумнівів.

У III розділі «Продуктивність, перетравність корму та якість свинини за використання БВМД «Ефіпрот» у раціонах молодняку свиней» представлені матеріали науково-господарського дослідження, в якому подано обґрунтування використання у годівлі молодняку свиней нової БВМД «Ефіпрот», зокрема: характеристика нової кормової добавки для свиней, продуктивність молодняку свиней за згодовування БВМД «Ефіпрот» у різні періоди росту тварин. Автором доведено позитивну дію згодовування БВМД «Ефіпрот» у кількості 200 г/т: середньодобові прирости живої маси молодняку свиней підвищуються порівняно з контролем у різні фази розвитку на 5,7-7,4% за кращої конверсії корму.

У дисертаційній роботі автор навів забійні показники та якість свинини за згодовування БВМД «Ефіпрот», дослідив структуру шлунку і кишківника свиней, морфологічний склад туш і фізико-хімічні показники м'язової тканини, гематологічні показники крові за використання в годівлі свиней БВМД «Ефіпрот». Ним доведено позитивний вплив БВМД «Ефіпрот» на забійні якості свиней, морфологічний склад туш, фізико-хімічні показники свинини і гематологічні показники.

Дисертантом проведено фізіологічні (балансові) дослідження, на основі яких встановлено, що згодовування молодняку свиней БВМД «Ефіпрот» із дозою ефірних олій 200 г/т комбікорму сприяло підвищенню перетравності

основних поживних речовин корму: сухої речовини – на 1,70%, органічної речовини – 1,25, сирого протеїну – 3,97, сирого жиру – 1,87, сирій клітковини – на 5,03% та більшому відкладенню Нітрогену в тілі тварин на 11,9%.

У підрозділі «Економічна оцінка використання БВМД «Ефіпрот» в годівлі молодняку свиней» наведено результати застосування здобувачем своїх наукових напрацювань в умовах ДПДГ «Корделівське» Калинівського району Вінницької області, які повністю співпадають з результатами раніше проведених ним досліджень. Автором встановлено позитивний вплив використання білково-вітамінно-мінеральної добавки «Ефіпрот» при виробництві свинини – прибуток виявився більшим на 474,91 грн., а рентабельність виробництва м'яса зросла на 14,6% за менших витрат кормів на одиницю продукції.

У розділі IV «Аналіз та узагальнення результатів досліджень» проаналізовано всі отримані пошукачем результати досліджень. Автор зумів вдало ув'язати значний обсяг аналітичних, зоотехнічних, фізіологічних, біохімічних та економічних досліджень для доведення завершеності мети і правильності вибору напрямку досліджень, оцінити власні результати, критично зіставити їх з даними інших авторів.

Дисертаційна робота написана на державній мові, на достатньо високому рівні грамотності і кваліфікованості здобувача.

Водночас, поряд із зазначеною вище позитивною оцінкою дисертаційної роботи, бажано отримати від дисертанта під час захисту пояснення з наступних питань:

1. Прошу дисертанта пояснити технологію приготування комбікорму для годівлі піддослідних свиней і яким чином вводили до його складу ефірну олію у запропонованих дозах?

2. На нашу думку, у підрозділі 2.2 «Методика і техніка досліджень» доцільно було б вказати конкретні методики при визначенні поживних речовин в кормах і калі та при дослідженні гематологічних показників молодняку свиней!

3. По тексту дисертаційної роботи відсутні посилання на таблиці, а саме: на табл. 2 і 3 (с. 55), 3.2 і 3.3 (с. 64, 65), 3.14 і 3.15 (с. 77, 78), 3.23 (с. 87), 3.25 і 3.26 (с. 90), 3.27 (с. 91), 3.29 (с. 94)! Окрім того, не співпадають зі змістом назва підрозділу 1.3.1 (с. 49), розділу 3 (с. 61), підрозділу 3.2.2 (с. 68). Чому?

4. У табл. 3.4 (с. 66), 3.7 (с. 69), 3.9 (с. 71), 3.11 (с. 73) наведені раціони поросят у різні фази їх годівлі. Прошу пояснити, за якою методикою автор визначав вміст енергетичних кормових одиниць (ЕКО) у кормах раціонів і витрати кормів на одиницю продукції (табл. 3.5, 3.6 і 3.12)?

5. По тексту дисертації зустрічається невідповідність цифрового матеріалу даним, які наведені в таблицях 3.21, 3.22 і 3.27, тому що дисертант порахував відсотки від відсотків, що неприпустимо!

6. Розрахунки економічної ефективності потребують більш детального аналізу і пояснення, оскільки зазвичай уведення мультиензимного препарату значно здорожчує вартість комбікорму. Також у роботі відсутні дані про вартість розробленої добавки?

7. По тексту дисертації зустрічаються граматичні помилки, пропущені розділові знаки, згідно сучасної класифікації застаріла назва азоту (Нітрогену), міді (Купруму) тощо !

Загальний висновок. Дисертаційна робота Вугляра Василя Сергійовича на тему «Продуктивність, перетравність корму та якість м'яса свиней за згодовування білково-вітамінно-мінеральної добавки», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, є самостійною, завершеною науковою роботою, виконаною на актуальну тему. Отримані результати експериментальних досліджень використання розробленої БВМД «Ефіпрот» для годівлі молодняку свиней мають наукову новизну і практичну цінність.

Загалом за своїм змістом, актуальністю, достовірністю одержаних результатів, важливістю для науки і практику, науковою новизною дисертація відповідає паспорту спеціальності 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва та п. 9, 10, 11, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167, та наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а її автор Вугляр Василь Сергійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії галузі знань 20 – аграрні науки та продовольство за спеціальністю 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Офіційний опонент, заступник директора
з науково-інноваційної діяльності Інституту
сізьського господарства Полісся НААН,
завідувач відділу тваринництва,
доктор сізьськогосподарських наук,
старший науковий співробітник

Іван САВЧУК

Підпис Савчука І.М. засвідчую:
Вчений секретар Інституту
сізьського господарства Полісся НААН,
кандидат економічних наук

Тетяна ПРИЙМАЧУК